

Bijlage B: Overzicht ingediende projectfiches

Gezonde mensen in een Groene & Gezonde leefomgeving

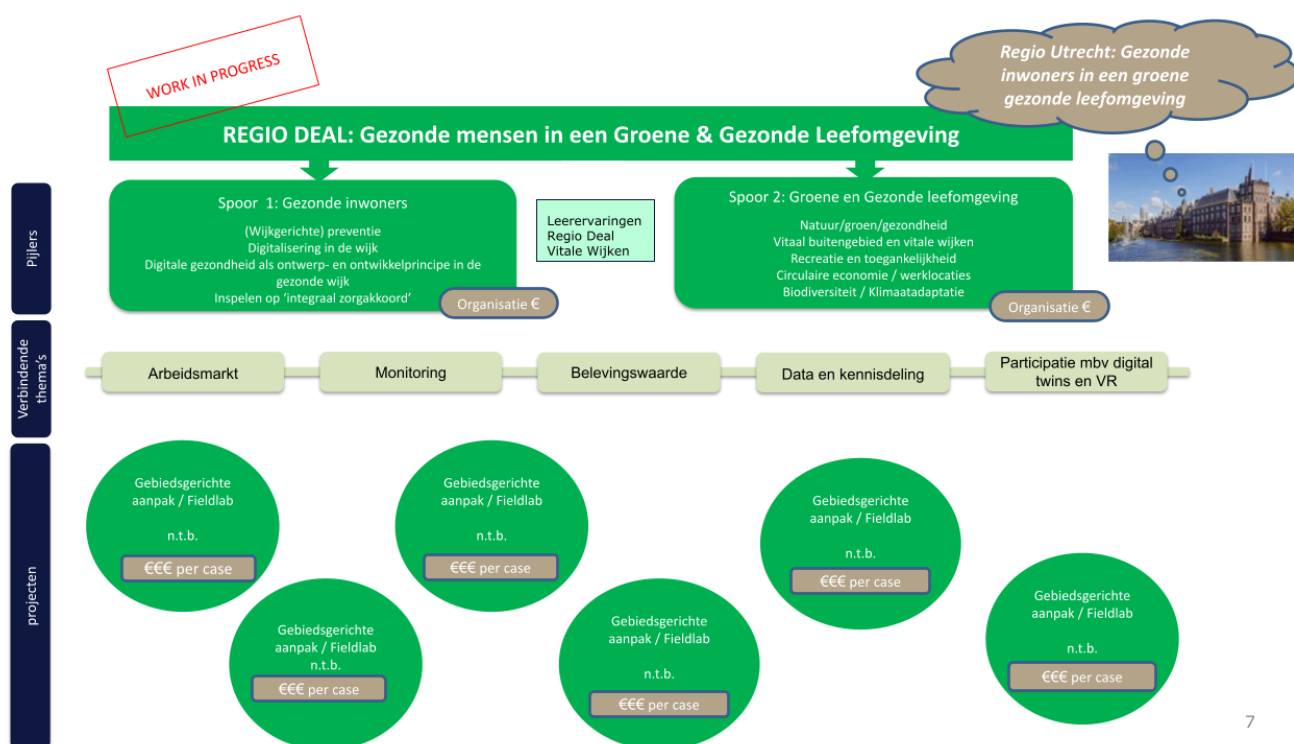
Versie 17 oktober 2022

Inhoudsopgave

Leeswijzer	3
Spoor 1: Gezonde inwoners	4
Digitale gezondheid als principe in de gezonde wijk	4
Learning communities groene gezonde leefomgeving	4
Fieldlab positieve gezondheid	5
HHU Netwerkorganisatie	5
Spoor 2: Groene en Gezonde Leefomgeving	7
Actieplan bomen	7
Aanvulling Netwerk Agroforestry/Voedselbossen	7
Duurzame daken	8
Gezond en natuur-inclusief verduurzamen	9
Pientere tuinen	9
Hollandse IJssel Oost (voorbeeldgebied GGM)	10
Kromme Rijn Linielandschap (voorbeeldgebied GGM)	11
Utrecht de Boer op!	11
Parklandschap Maarschalkerweerd	12
Groene recreatie voor iedereen dichtbij: Zuidelijke Eemvallei (Voorbeeldgebied GGM)	12
Binnenstedelijke inbreiding (verdichten) en aanjagen brede welvaart	13
Regionale samenwerking ontwikkeling Circulair Ambachtscentra	13
Circulaire Innovatie Utrechtse (Maak)Bedrijven	14
Toekomstbestendige Utrechtse Bedrijventerreinen	14
Verbindende projecten	16
Gezond Groen bij de voordeur	16
Cases Amersfoort en Utrecht	16
Gereedschapskist Groene Gezonde Gebiedsontwikkeling (4G)	17

Leeswijzer

In dit document is een overzicht opgenomen van de projectfiches. Deze projecten clusteren we de komende 2 weken tot samenhangende onderbouwingen van de sporen en thema's uit de Regio Deal (zie onderstaande afbeelding). Hierbij verbinden we de projecten zoveel mogelijk aan elkaar in enkele wijkgerichte en gebiedsgerichte aanpakken. Daarmee zal met name spoor 2 qua aantal projecten ingekort worden, omdat dit nu uit een mix van gebieden en inhoudelijke projecten bestaat. Onder spoor 1 is deze koppeling reeds verder uitgewerkt. Daarnaast worden de projectfiches (inclusief cofinanciering) nog geconcretiseerd en aangevuld.

Spoor 1: Gezonde inwoners

Hieronder worden de projecten (kort) besproken die onder spoor 1 - Gezonde inwoners - invulling geven aan de Regio Deal Gezonde Mensen in een Groene en Gezonde Leefomgeving.

1. Digitale gezondheid als principe in de gezonde wijk

Projectnaam: Digitale gezondheid als ontwerp- en ontwikkelprincipe in de gezonde wijk

Indiener: Margot Slootweg - HHU - mslootweg@raedelij.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
ntb	ntb	ntb

Toelichting project:

Een bredere welvaart daar waar deze breedte door toenemende gezondheidsverschillen onder druk staat. De gezondheidsverschillen in regio Utrecht verkleinen door het stimuleren van digitalisering en gamificatie als ontwerp- en ontwikkelprincipes voor gezond (stedelijk) leven in toekomstige én bestaande wijken.

Subdoelen

- Regionaal kennis opdoen in drie wijklabs over hoe digitale innovatie (samen met bewoners, onderwijs, overheid en het innovatief bedrijfsleven) ingezet kan worden om gezond gedrag (bewegen, sociale contacten, kennis van preventie) te stimuleren. De drie labs zijn divers samengesteld: een nieuwbouwwijk in een kleine landelijke gemeente, herbestemming van een bestaand gebied tot woonwijk in een middelgrote gemeente en een bestaande wijk in de grote stad.
- Leren wat er op digitaal gebied mogelijk én nodig is om inwoners – voor wie bewegen en gezondheid minder vanzelfsprekend is - te stimuleren en faciliteren in de directe woonomgeving (wijkniveau).
- Onderzoekers, innovatief MKB'ers en het bedrijfsleven krijgen de mogelijkheid om hun interventies te toetsen in drie verschillende woonomgevingen.

Beoogde wijken: Cartesius, Rhijnhuizen, Overvecht.

2. Learning communities groene gezonde leefomgeving

Projectnaam: Learning communities groene gezonde leefomgeving

Indiener: Hanneke posthumus - Universiteit Utrecht - h.posthumus@uu.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
€ 800.000	€ 400.000	€ 400.000

Toelichting project:

Vanuit de publiek-private samenwerking Data- en Kennishub Gezond Stedelijk Leven (DKH GSL) en in verbinding met het bredere Earth Valley netwerk en de Health Hub Utrecht, zetten we in op de ontwikkeling van 'learning communities groene en gezonde leefomgeving' in gebieden die worden (her)ontwikkeld. De inzet is een aanpak die Regio Deal breed werkt. Dit project is gericht op de eerste fase gericht waarin in twee à drie van deze gebieden, oftewel 'living labs', bewustwordingscampagnes, netwerksessies, 'werk' bezoeken, trainingen en testbijeenkomsten organiseren. Dit met als doel dat publieke en private partijen, kennisinstellingen en inwoners vanuit een multiple helix benadering meer van en met elkaar leren waardoor gebieden uiteindelijk sneller en hoogwaardiger groen én gezond worden ingericht. De inzichten, formats en praktijken worden actief in het Regio Deal netwerk verspreid. Dit ter versterking van de onderlinge samenwerking in de Regio Deal en zodat gaandeweg ook in andere gebieden buiten de scope van dit voorstel krachtige en duurzame learning communities kunnen worden ontwikkeld.

3. Fieldlab positieve gezondheid

Projectnaam: Fieldlab positieve gezondheid

Indiener: Manish Dixit - gemeente Veenendaal - manish.dixit@veenendaal.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
€ 480.000	€ 240.000	€ 240.000

Toelichting project:

Jongeren aan zet brengen en, samen met diverse partners van het lokale preventie-akkoord, activeren om zelf een beweging tot stand te brengen die positieve gezondheid bevordert. Hierbij is zowel aandacht voor gezonde voeding als beweging. Naast proces en inhoudelijke begeleiding komt ook gebruik gemaakt van engagement bevorderende (digitale) communicatiemiddelen en wordt het geheel datagedreven gemonitord.

- Activeren/ aan zet brengen van jongeren om stappen te zetten in positieve gezondheid;
- Betrekken van meerdere stakeholders om actief preventiebeleid te voeren, te beginnen met jongeren
- Datagedreven meten van resultaten in engagement, preventie- en gezondheidsbeleid.

4. HHU Netwerkorganisatie

Projectnaam: HHU Netwerkorganisatie

Indiener: Marjoke Verschelling - HHU - m.verschelling@utrecht.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
€ 1.000.000	€ 400.000*	€ 600.000

*Cofinanciering in 2023 geregeld, resterende jaren nog te regelen.

Toelichting project:

Health Hub Utrecht richt zich op innovatie in de gezondheidszorg en het sociaal domein, waarbij we inzetten op meer geluk en gezondheid voor iedereen. Dit doen we door inwoners in een 'living lab van alledag' te helpen om dagelijks gezond te leven in een gezonde (leef)omgeving op ieder moment van de dag, in iedere fase van hun leven. Daarnaast focussen we ons op innovatie van het 'zorgsysteem van morgen' via nieuwe concepten als regionaal werkgeverschap en regionale digitale- en data agenda.

Beoogde resultaten

- Centrale programmaorganisatie waarin organisatie- en uitvoeringskracht voor het netwerk wordt georganiseerd ten behoeve van innovatie en een ketenaanpak gericht op wijkgerichte preventie, digitale transformatie en een vitale arbeidsmarkt in zorg en welzijn.
- Versneld implementeren/opschalen/monitoren van nieuwe of bewezen interventies op bovengenoemde onderwerpen.
- Borging van het inwonersperspectief in de aanpak o.a. door middel van inzet participatie-ateliers.
- Kennis en kunde met betrekking tot samenwerking op medisch, sociaal, economisch en ruimtelijk vlak ontwikkelen en implementeren/opschalen/monitoren in netwerk.
- Organiseren publiek-private samenwerking op genoemde thema's in samenwerking met Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht Region (ROM UR).
- Monitoring van gezondheid en geluk in de regio (regiobeeld) en evaluatie netwerk en programma-activiteiten.
- Landelijke en Europese samenwerking ten behoeve van verdere ontwikkeling kennis en interventies.

Spoor 2: Groene en Gezonde Leefomgeving

Hieronder worden de projecten genoemd die bij spoor 2 - Groene en Gezonde Leefomgeving - horen. Genoemde projecten laten letterlijk zien hoe de leefomgeving wordt vergroend en welke inspanningen we hiervoor willen gaan leveren. Daarbij werken we de komende week nog toe naar een clustering. Daarbij zullen de fiches die onder deze pijler vallen deels worden gebundeld per thema en veelal gekoppeld worden aan gebieden of wijken (groen in stedelijke omgeving en groen in het buitengebied, circulaire economie/circulaire bouw in relatie tot werklocaties en generieke instrumenten / overig).

5. Actieplan bomen

Projectnaam: Ondersteuning Bomen Actieplan

Projectleider: Isabel Kruisheer - NMU - i.kruisheer@nmu.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
ntb	ntb	ntb

Toelichting project:

Het doel van het project is het bijdragen aan de realisatie van 600.000 extra bomen in de provincie Utrecht, zoals opgenomen in het Bomen Actieplan van de Provincie Utrecht. Dit Actieplan is opgesteld op verzoek van Provinciale Staten. Het Bomen Actieplan laat zien dat het in potentie mogelijk is om in de periode 2020-2023 tenminste 600.000 extra bomen aan te planten in de provincie Utrecht. Het Actieplan bevat 38 verschillende (potentiële) projecten waarmee 738.840 bomen geplant kunnen worden. Voor veel van deze projecten ontbreekt nog financiering, grond, en/of benodigde bestuurlijke mogelijkheden, zoals bijvoorbeeld wijziging van een bestemmingsplan. draagt bij aan de doelen van het programma Groen Groeit Mee.

6. Aanvulling Netwerk Agroforestry/Voedselbossen

Projectnaam: Aanvulling Netwerk Agroforestry/Voedselbossen

Projectleider: Isabel Kruisheer - NMU - i.kruisheer@nmu.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
ntb	ntb	ntb

Toelichting project:

Het doel van het project is om kennis en ervaring omtrent agroforestry te ontwikkelen en te delen, om daarmee het aantal hectares agroforestry en voedselbossen in de provincie Utrecht toe te laten nemen. Agroforestry is de combinatie van houtige gewassen (bomen en struiken) met landbouwgewassen of veeteelt. De bomen of struiken leveren extra inkomsten voor de boer (d.m.v. de opbrengst van hout, noten, vruchten, etc.) en bieden allerlei voordelen voor

het bedrijf (denk aan schaduw en eetbare bladeren voor de koeien, verbeterde waterhuishouding, meer biodiversiteit op het bedrijf en verhoogde organische stof in de bodem, waardoor een gezondere bodem). In de provincie Utrecht zie je vooral de combinatie van melkvee met bomen en struiken. Door teelten te combineren kan de opbrengst per hectare stijgen en wordt het landbouwsysteem weerbaarder.

Een voedselbos heeft daarnaast vaak een educatieve of sociale functie. In de omgeving van steden en dorpen dragen voedselbossen bij aan recreatief groen om de stad. De aanleg van voedselbossen past daarmee goed bij de opgaven voor het programma Groen Groeit Mee en draagt bij aan de realisatie daarvan. Agroforestry en voedselbossen leveren daarnaast een bijdrage aan de omschakeling naar natuurinclusieve landbouw, een prettig landschap en klimaatadaptatie.

7. Duurzame daken

Projectnaam: Duurzame daken

Indieners: Jeannine van Bree en Ieke Benschop (NMU) - j.van.bree@nmu.nl & i.benschop@nmu.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
ntb	ntb	ntb

Toelichting project:

Het ontwikkelen en uitvoeren van een uitgebreide en breed gedragen Utrechtse aanpak voor het grootschalig vergroenen en verduurzamen van het Utrechtse daklandschap, om daarmee daken beter te benutten en bij te dragen aan opgaven rondom klimaatadaptatie, biodiversiteit, groene leefomgeving, gezondheid en leefbaarheid.

In de hele provincie Utrecht ligt ongeveer 56 km² dak, van woningen, bedrijven en ander vastgoed. En hier komt nog veel meer dak bij de komende jaren, omdat de provincie Utrecht een enorme groeiopgave kent. Een groot deel van het daklandschap wordt niet benut en ligt eigenlijk 'braak'. Terwijl de opgaven in de steden en dorpen groot zijn: klimaatadaptatie (omgaan met wateroverlast en hitte), tekort aan biodiversiteit, tekort aan groen, opwekken van duurzame energie en het creëren van een groene en gezonde leefomgeving voor inwoners in het algemeen. Al dat braakliggende dak (plat en schuin) kan een stuk beter benut worden. Sterker nog, er kan zelfs een compleet nieuw multifunctioneel natuurgebied gecreëerd worden, middenin in onze steden en dorpen. Door daken te vergroenen, in combinatie met waterberging, het opwekken van energie en op sommige daken kleinschalige recreatiemogelijkheden.

Daarnaast is er landelijk het Nationaal Dakenplan, waarin met meer dan zestig publiek-private partners gewerkt wordt aan multifunctionele daken, vanuit vier speerpunten: verbreding van de mindset, stimulerende financiering, verankering in beleid, vakbekwame mensen en innovatie.

8. Gezond en natuur-inclusief verduurzamen

Projectnaam: Gezond en natuur-inclusief verduurzamen

Indiener: Stefan Mol - gemeente Hilversum - s.mol@hilversum.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
€ 2.100.000	€ 1.100.000	€ 1.000.000

Doelstelling:

Het vinden en implementeren van praktische innovatieve werkwijzen en richtlijnen in woningen waarmee isolatiemaatregelen in de bestaande bouw op een gezonde en natuur-inclusieve manier uitgevoerd kunnen worden.

Deze pilot onderzoekt de mogelijkheid om met de betrokken partijen (waaronder de inwoners) een alternatief te ontwikkelen waarmee de versnelling van verduurzaming van woningen op een natuur-inclusieve manier kan plaatsvinden. De opgedane ervaringen kunnen nationaal worden ingezet omdat dit knelpunt in elke wijk in elke gemeente in Nederland ervaren wordt/gaat worden. Belangrijke randvoorwaarden hierbij zijn dat de maatregelen gedragen worden door de bewoners; uitvoerbaar (haalbaar en betaalbaar) zijn; tot meetbare resultaten leiden en herhaalbaar zijn in andere wijken.

Beoogde resultaten

- Een overzicht van nieuwe en bestaande werkwijzen om patstellingen tussen energietransitie/verduurzaming en natuurbescherming op te lossen. Voorbeelden ophalen bij de provincies en gemeenten die hier al mee bezig zijn;
- Praktische uitwerkingen bedenken voor gebiedsgerichte ontheffingen (op de Wnb) gekoppeld aan soortenmanagementplannen bij uitvoering van isolatiemaatregelen;
- De koppeling met het nationale isolatieplan versterken;
- Praktische werkwijzen en richtlijnen op papier zetten waarmee isolatiemaatregelen in de bestaande bouw op een gezonde en natuur-inclusieve manier uitgevoerd kunnen worden. Onderdeel hiervan is het voorzien van vervangende verblijfplaatsen voor soorten die door de isolatiemaatregelen verjaagd worden (vleermuizen, huismussen, gierzwaluwen) en het verbeteren van openbaar en particulier groen.

9. Pientere tuinen

Projectnaam: pientere tuinen

Indiener: Marco de Swart - provincie Utrecht - marco.de.swart@provincie-utrecht.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
€ 1.000.000	€ 500.000	€ 500.000

Toelichting project:

Het doel van Pientere Tuinen is het vergroenen van bestaande én nieuwe (privé)tuinen. Dat kan een gemeente niet direct zelf bewerkstelligen, daarvoor is de betrokkenheid van inwoners nodig. Het project Pientere Tuinen combineert verschillende actielijnen om inwoners in actie te krijgen voor de vergroening van hun directe leefomgeving. Naast het verstrekken van concrete tuintips en voorlichting, is een belangrijke component van Pientere Tuinen het uitreiken van een bodemsensor die 3 jaar lang de vochtigheid en temperatuur van de bodem meet. De data die daarmee worden verzameld, worden inzichtelijk gemaakt voor de deelnemers én gebruikt voor twee onderzoeksprogramma's die moeten bijdragen aan gezonde leefomgevingen én structurele gedragsveranderingen. Het ene onderzoeksprogramma (ism RIVM) concentreert zich op de analyse van milieu-, bodem- en gezondheidsaspecten, zoals hittestress, verdroging en bodemkwaliteit. Het andere programma (ism Van Hall Larenstein) onderzoekt de gedragseffecten van nieuwe informatie en verschillende interventiestrategieën bij deelnemers. Het project Pientere Tuinen bouwt voort op ervaringen die in Vlaanderen zijn opgedaan met het project Curieuze Neuzen. Mede op grond van die ervaringen wordt de aanpak verbreed, ligt er meer nadruk op vergroening en speelt gedragsverandering (actie ondernemen) een grotere rol.

10. Hollandse IJssel Oost (voorbeeldgebied GGM)

Projectnaam: Hollandse IJssel Oost

Indiener: Eric Spithoven - HDSR - eric.spithoven@hdsr.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
ntb	€ 3.200.000*	ntb

**Beschikbaar budget van HDSR voor dit project. Integrale kansen moeten nog nader uitgewerkt worden, waarna totaal benodigd budget helder is.*

Toelichting project:

Het primaire doel van de gebiedsontwikkeling in dit gebied is de realisatie van een groenblauwe buffer als 'tegenhanger' van de stedelijke ontwikkeling in de omgeving. De aanleiding hiertoe is de kans om de wateropgaven met de stedelijke opgaven te verbinden en hierbij overige integrale kansen voor landschappelijke ontwikkeling te benutten. Concreet staan Nieuwegein en IJsselstein voor een in- en uitbreidingsopgave (waaronder de A12 zone die tevens geagendeerd wordt door de U10 en provincie Utrecht in U Ned). Daarbij wordt Rijnenburg mogelijk ontwikkeld tot energielandschap en woonlandschap (25.000 woningen). Dit willen we koppelen aan landschappelijke opgaven voor een duurzame, klimaatrobuuste, ecologische en recreatieve Hollandse IJssel, inclusief uitvoering van een deel van de bossenstrategie.

We willen in dit gebied de integrale kansen voor landschappelijke ontwikkeling in de breedste zin van het woord benutten. Door elkaars opgaven als eenheid te bezien zal dit leiden tot een groen, recreatief toegankelijk en kwalitatief hoogwaardig landschap, met een duurzame toekomst voor het landelijk gebied. Klimaat, natuur en energieopgaven zijn hier een integraal onderdeel van, inclusief een prettig woon- en leefklimaat voor bewoners en een duurzame en voor ondernemers rendabele landbouw. Door dit in samenwerking op te pakken, hebben we in het gebied van de Hollandse IJssel één verhaal hoe groen mee kan groeien met verstedelijking.

Het geeft een lange-termijn ontwikkelperspectief als kader voor groen en landschap met kaartbeeld, projectenlijst en stappenplan en werkt tegelijk aan de realisatie van onderdelen op de korte termijn.

11. Kromme Rijn Linielandschap (voorbeeldgebied GGM)

Projectnaam: Kromme Rijn Linielandschap (inclusief Kruispunt van Linies en de tankgracht)

Indieners: Laurens Vogelesang, Marieke Fler & Pauline de Koning - Provincie Utrecht, Gemeente Utrecht & Gemeente Bunnik - Laurens.Vogelesang@provincie-utrecht.nl, m.fler@utrecht.nl & p.dekoning@bunnik.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
€ 8.600.000	€ 4.300.000	€ 4.300.000

Toelichting project:

Kromme Rijn Linielandschap (KRLL) is de werktitel voor een proces/programma om te komen tot groene inrichting van het gebied gelegen tussen de kernen Zeist, Odijk, Houten, Utrecht en De Bilt, met Bunnik in het midden. Dit gebied speelt een belangrijke rol als groengebied (natuur en recreatie) bij de stedelijke groei en ontwikkeling in Utrecht, Bunnik, Odijk. De verstedelijking moet gepaard gaan met lokaal en met regionaal groen, letterlijk Groen groeit mee.

Doel van KRLL is het komen tot een groene inrichting voor recreatie met oog voor de natuur, landbouw en het landschap, met een goede bereikbaarheid vanuit de omliggende kernen en een groen programma dat bijdraagt aan de fysieke en mentale gezondheid van omwonenden.

12. Utrecht de Boer op!

Projectnaam: Utrecht de Boer op!

Indiener: Claudia van Holsteijn - Natuurmonumenten - c.vanholsteijn@natuurmonumenten.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
€ 250.000	€ 50.000	€ 200.000

Toelichting project:

Het doel van het project is het leveren van een bijdrage aan een duurzame relatie tussen natuur, landbouw en bewoners (consumenten/achterban) rond de stad Utrecht. Met als resultaat de versterking biodiversiteit platteland rond de stad Utrecht; functionerende korte keten(s) landbouw – consument; grotere betrokkenheid inwoners Utrecht bij natuur en landschap.

13. Parklandschap Maarschalkerweerd

Projectnaam: Parklandschap Maarschalkerweerd

Indiener: Marieke Fleeer - gemeente Utrecht - m.fleeer@utrecht.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
€ 20.000.000	€ 12.000.000	€ 8.000.000

Toelichting project:

Met de herinrichting van het gebied Maarschalkerweerd tot parklandschap beogen we groene, recreatieve en sportieve ruimte aan de stad toe te voegen en de groene verbinding met de landgoederen (Amelisweerd Rijnauwen) te versterken.

Het programma Maarschalkerweerd omvat uiteenlopende projecten, zoals:

- nieuwe groene ruimte en bestaand groen verbeteren (oa door gedeeltelijk opheffen maaiveldparkeren)
- versterken wandel- en fietsnetwerk door oa nieuwe bruggen over de Kromme Rijn of andere barrières
- nieuwe halte aan bestaande tramlijn Utrecht CS - USP
- de vier Lunetten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie opknappen, meet gebruiksmogelijkheden geven en beter zichtbaar maken
- cultuurhistorische structuur beleefbaar maken (NHW, oude loop Kromme Rijn)
- projecten om bewoners te verleiden tot sport en bewegen.
- Met de sportorganisaties in het gebied (oa Kampong, FC Utrecht, Sportcampus Trajectum) werken we aan het 'doorwaarmaar' maken van de sportparken en het mogelijk en toegankelijk maken voor ongeorganiseerd sporten (open sportcampus).

14. Groene recreatie voor iedereen dichtbij: Zuidelijke Eemvallei (Voorbeeldgebied GGM)

Projectnaam: Groene recreatie voor iedereen dichtbij

Projectleider: Marjolein van Steen - gemeente Amersfoort - ma.vansteen@amersfoort.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
ntb	ntb	ntb

Toelichting project:

Onderzoek laat zien: mensen herstellen door groen. Enerzijds omdat groen stress vermindert en het concentratievermogen verbetert; anderzijds omdat groen in de omgeving beweging en sociale interactie stimuleert. In Amersfoort zetten we flink in op meer en beter groen in de wijken en buurten.

In het kader van Brede Welvaart zetten we in op fysiek welzijn (bewegen), mentaal welzijn (ontspanning) en sociaal welzijn (ontmoeten) door de toegankelijkheid en de kwaliteit van het

groen/ blauwe netwerk in ons landelijke gebied te verbeteren (Groen Groeit Mee). Het doel is om zoveel mogelijk mensen te laten mee profiteren van de positieve effecten van groen en blauw in het landelijk gebied. Hierbij is extra aandacht voor kwetsbare groepen en mensen met een lagere sociaaleconomische status, omdat juist voor deze groepen de actieradius gemiddeld lager ligt en er mogelijk een grotere gezondheidswinst te behalen is. Voor deze Regio Deal leggen we de focus op het buitengebied ten westen van de stad Amersfoort.

15. Binnenstedelijke inbreiding (verdichten) en aanjagen brede welvaart

Projectnaam: Binnenstedelijke inbreiding (verdichten) en aanjagen brede welvaart

Indiener: Wytze Kuijper - Zooow - wytze@zooow.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
ntb	ntb	ntb

Toelichting project:

Het zwaartepunt ligt bij het benutten wat er al is en daarmee voorkomen/ beperken van het gebruik van bestaand groen (uitleglocaties). Als onderdeel van deze opgave wordt gekeken naar versterken een gezonde leefomgeving en versterken leefbaarheid (vitaliteit, groen, water) en bereikbaarheid waar groei/ versterken van de community – sociale cohesie, sociale veiligheid, voorzieningen en inclusiviteit in de opgave het uitgangspunt zijn. Evenals de integratie (procesinnovatie) op een holistische integrale aanpak met betrekking tot klimaatadaptatie, versterken van de biodiversiteit en product/ proces innovatie. Zo krijgt gezondheid en groen een gezicht middels vitaliteit, bewegen, plekken van samenkomst en daarmee een aantrekkelijke leefomgeving op basis van meervoudig ruimtegebruik.

Inventarisatie (scan) naar de mogelijkheden van binnenstedelijke inbreiding middels:

A Het splitsen, uitbouwen, optoppen van bestaande woningen

B Kleinschalige ingrepen en gebruik van restruimtes door chirurgisch ingrijpen

C Uitgebreid slopen en nieuw bouwen door middel van herstructurering

D Aanpassingen in wijkranden en terugtrekkend verkeer

Met een mix van deze oplossingsrichtingen kunnen corporaties het aantal woningen in naoorlogse wijken gemiddeld met 25% laten toenemen.

16. Regionale samenwerking ontwikkeling Circulair Ambachtscentra

Projectnaam: Regionale samenwerking ontwikkeling Circulaire Ambachtscentra

Indiener: Sonja Sars - NMU - s.sars@nmu.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
ntb	ntb	ntb

Toelichting project:

Doel van dit project is het concept van Circulaire Ambachtscentra (hierna CA) binnen de Provincie Utrecht versnellen door het uitbouwen en opschalen van initiatieven en projecten waarin reeds lokaal en nationaal wordt geïnvesteerd.

De manier waarop consumenten nu spullen kopen, gebruiken en weggooien is niet langer houdbaar en erg belastend voor het milieu en onze grondstoffen. Dit is een globaal probleem, maar ook lokaal is er verbetering mogelijk, bijvoorbeeld door veel meer producten en materialen lokaal her te gebruiken.

Een CA is een plek waar vanuit verschillende invalshoeken, gewerkt wordt aan efficiënt grondstoffengebruik door producthergebruik en reparatie. Een circulair ambachtscentrum combineert de functies van een milieustraat, kringloopwinkel, reparatiewerkplaats en het onderwijs, waardoor spullen en materialen langer in gebruik blijven en onnodig storten en verbranden wordt voorkomen. Door het economische, sociale én ecologische karakter van CA (zie vraag 6), dragen deze in hoge mate bij aan de kwaliteit van wonen, leven en werken in de regio.

17. Circulaire Innovatie Utrechtse (Maak)Bedrijven

Projectnaam: Circulaire Innovatie Utrechtse (Maak)Bedrijven

Indiener: Christian Lorist - VNO-NCW - lorist@vno-ncwmidden.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
€ 4.340.000	€ 1.865.000	€ 2.475.000

Toelichting project:

Het doel van het programma Circulaire Innovatie Utrechtse (Maak)Bedrijven is het leveren van een substantiële bijdrage aan een meer circulaire (maak)industrie in de Regio Utrecht om zo een energie neutrale, afvalvrije en duurzame economie te realiseren.

Het programma Circulaire Innovatie Utrechtse (Maak)Bedrijven draagt bij aan het bereiken van die doelstelling door regionale (maak)bedrijven te ondersteunen bij het realiseren van hun circulaire ambities.

We brengen in beeld waar binnen de regionale (maak)industrie de meest impactvolle circulaire bedrijfsprocessen gerealiseerd kunnen worden. We activeren 50 regionale (maak)bedrijven, helpen 30-40 bedrijven verder op weg en begeleiden 20 impactvolle (maak)bedrijven intensief met het doorontwikkelen van hun circulaire plannen. 8-10 bedrijven zullen additionele financiering vanuit het Stimuleringsfonds verkrijgen.

18. Toekomstbestendige Utrechtse Bedrijventerreinen

Projectnaam: Toekomstbestendige Utrechtse Bedrijventerreinen

Indiener: Christian Lorist - VNO-NCW - lorist@vno-ncwmidden.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
€ 13.255.000	€ 7.795.000	€ 5.460.000

Toelichting project:

Het doel van het programma Toekomstbestendige Utrechtse Bedrijventerreinen is om bedrijventerreinen in de Regio Utrecht, waar zo'n 28% van alle werkgelegenheid in de provincie Utrecht gevestigd is, toekomstbestendiger te maken. Met een aantrekkelijk aanbod van bedrijventerreinen kan nu en in de toekomst in de ruimtevraag van bedrijven worden voorzien. Met toekomstbestendige bedrijventerreinen kunnen bedrijventerreinen tegelijkertijd een belangrijke bijdrage leveren aan het behalen van de energie-, klimaat en circulaire transitieambities in de Regio Utrecht.

Verbindende projecten

Naast de projectfiches die gekoppeld kunnen worden aan een van de twee sporen zijn er projectvoorstellen in voorbereiding die verbindend zijn tussen die sporen. Verder zijn er enkele voorstellen in voorbereiding op concretisering van thema's zoals monitoring en participatie (met behulp van innovatieve methoden zoals digital twinning en VR technieken).

19. Gezond Groen bij de voordeur

Projectnaam: Gezond Groen bij de voordeur

Indiener: Robert Graat & Kees de Lange - staatsbosbeheer - R.Graat@staatsbosbeheer.nl & c.lange@staatsbosbeheer.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
€ 600.000	ntb	ntb

Doelstelling:

De sociaal maatschappelijke betekenis van groen gebieden in de Utrechtse stadsrand naar hoger niveau tillen. Focus ligt op groei van het gebruik en het vergroten van bekendheid, bereikbaarheid en gebruikswaarde voor kwetsbare groepen, in Noorderpark/Ruigenhoek, USP/Amelisweerd/Nieuw Wulven en Hollandse IJsselgebied.

Om dit voor elkaar te krijgen is het nodig om, in aanvulling op de basis beheeractiviteiten, het groenblauwe netwerk incl stad-land verbinding te versterken en programma/activiteiten uit te breiden, door initiatieven en ideeën van gebruikers, bewoners, buurtorganisaties, ondernemers en terreinbeheerders te verbinden, uit te werken en een gezamenlijke basis te vinden om ze uit te voeren.

Het project heeft raakvlakken met 2 sporen: Groen en Gezondheid. Resultaten liggen zowel op het vlak van het versterken van groen blauwe netwerk dat stad en buitengebied verbindt, incl. fysieke inrichting van groen gebieden (Groen), als in het activeren van kwetsbare groepen en een daarop gerichte programmering (Gezondheid).

20. Cases Amersfoort en Utrecht

Projectnaam: Cases Amersfoort en Utrecht ROM

Indiener: Wouter van Daal en Hanna Groen - ROM - Wouter@romutrechtregion.nl & hanna@romutrechtregion.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
ntb	ntb	ntb

Inhoudelijke doelstellingen:

Er zijn legio bestaande, herbestemmings- en nieuwbouwwijken in de regio die integraal willen inzetten op de gezondheid van de inwoners van de wijk. Deze liggen zowel in druk stedelijk gebied zoals Amersfoort en Utrecht, als in kleinere gemeenten als Wijk bij Duurstede en Nieuwegein. De (her)inrichting van wijken biedt kansen om met een gezonde, slimme en groene fysieke buiten (en binnen) leefomgeving gezond gedrag te stimuleren. Elke ontwikkelomgeving (stadsgebied, wijk) kan een centrale casus vormen in deze Regio Deal.

De selectie van projecten zullen als voorbeeld-cases gaan bijdragen aan het voorspelbaar verbeteren van de gezondheid en de gezonde leefomgeving. In de regio Utrecht is een groot spanningsveld tussen het verbeteren van de gezondheid (en gezondheidsverschillen tussen wijken) en de ambities op het gebied van nieuwbouw, de woningbouwopgave, en verbouw (de energietransitie). Daarin spelen een gezonde groene omgeving, ruimte voor verdichting in stedelijk gebied en data (DigitalTwin) een belangrijke rol. De uitdaging zit met name in de (complexe) samenhang om de beperkte m2. Op het snijvlak van gezond en gezonde leefomgeving zal een koppeling gelegd worden met Data- en KennisHub Gezond Stedelijk Leven.

21. Gereedschapskist Groene Gezonde Gebiedsontwikkeling (4G)

Projectnaam: Gereedschapskist Groene Gezonde Gebiedsontwikkeling (4G)

Indiener: Hanneke Posthumus - Universiteit Utrecht - h.posthumus@uu.nl

Financiën:

Benodigd budget voor project	Cofinanciering	Budget vanuit Regio Deal van het Rijk
€ 1.500.000	ntb	ntb

Toelichting project:

Doel van dit project is om te komen tot een betere verankering, weging en monitoring van gezondheid, welzijn en vergroening in toekomstige gebiedsontwikkelingen. Hiervoor ontwikkelen we een "Gereedschapskist Groene Gezonde Gebiedsontwikkeling" (4G)) die bestaat uit vier instrumenten:

- Verkenner: Overzicht van groene gezonde ontwerpprincipes.
- Planner: (Door)ontwikkeling van rekeninstrumenten om de effecten van groenscenario's door te rekenen, zoals de Groene Batenplanner (GBP) om de maatschappelijke baten van groen op gezondheid door te rekenen.
- Evaluator: (Door)ontwikkeling van methodieken die het mogelijk maken geïmplementeerde ontwerpprincipes eenvoudig te monitoren en evalueren.
- Versneller: Scheppen van randvoorwaarden die de opschaling van verkenner, planner en evaluator mogelijk maken en deze producten structureel verankeren.

De gereedschapskist ontwikkelen we in twee à drie living labs (wijken waar (her)ontwerp van o.a. het groen plaatsvindt) met relevante stakeholders zoals bouwers, landschapsarchitecten, kennisdragers, overheden en inwoners. We leren er samen welke groene gezonde ontwerpprincipes voor handen zijn, hoe je de verwachte (kosten)effecten daarvan voor gezondheid en welzijn inzichtelijk maakt, en hoe je eenvoudig meet of je de ambities realiseert

of moet bijstellen. Door die kennis daarna te verspreiden, dragen we niet alleen bij aan een groene gezonde leefomgeving in de living labs, maar ook daarbuiten.

Dit project richt zich niet op alle mogelijke effecten van groen, maar in het bijzonder op de effecten van groen op gezondheid en welzijn. Daarmee draagt het gelijkwaardig bij aan beide sporen.